



## **LÅNGSIKTIGT ANSVAR FÖR GOTLANDS FRAMTID**

Sverige befinner sig nu i en fas av ekonomisk stabilisering efter en period av hög inflation. Trots detta står landets kommuner och regioner inför fortsatt stora utmaningar, och Gotland är inget undantag. Den kraftiga inflationen har haft stor påverkan på kostnadsutvecklingen, särskilt pensionskostnaderna som har fördubblats på två år och innebär 400 miljoner kronor i högre årlig kostnad.

Samtidigt som en hög kostnadsnivå kvarstår utvecklas skattekraften långsamt, kombinerat med minskade statsbidrag. Som Sveriges enda ö-region står Gotland dessutom inför unika utmaningar som kräver skräddarsydda lösningar, då vårt geografiska läge innebär att vi har högre kostnader än andra regioner. Detta sätter ytterligare press på vår förmåga att upprätthålla välfärdsuppdraget, särskilt inom hälso- och sjukvården.

### **Gotlands unika förutsättningar**

Gotland är landets minsta region, samtidigt som vi är landets enda ö-region. Till skillnad från andra regioner har vi ingen närliggande granne att samarbeta med. Dessutom har Region Gotland ett dubbelt ansvar – för både kommunala uppdrag som skola och äldreomsorg och regionala uppdrag som sjukvård och kollektivtrafik, i en och samma organisation. Vi kan inte kompromissa med den grundläggande tryggheten för Gotlands invånare. Boende på Gotland har rätt till samma vård som i andra regioner. Vi kan inte välja bort akutmottagningar, förlossningsvård och jourlinjer, men kostnaderna överstiger vad Gotlands 61 000 invånare kan bära.

Över tid har Region Gotland tvingats omfördela resurser från kommunala verksamheter som skola och omsorg för att kunna finansiera den gotländska sjukvården. Det är inte en

hållbar utveckling. Hälso- och sjukvårdsuppdraget riskerar att tränga undan vår förmåga att vara en väl fungerande kommun.

## **Långsiktiga lösningar för Gotlands framtid**

Det säkerhetspolitiska läget, med Gotlands nyckelroll i Sveriges totalförsvaret, kräver samtidigt att vi stärker vår beredskap – men dessa kostnader kan inte enbart bäras av gotlänningarna. Socialdemokraterna och Moderaterna på Gotland arbetar långsiktigt med att lyfta Gotlands särskilda behov i dialog med såväl riksdag som regering. Vi fortsätter att driva frågan om ett ö-tillägg för att upprätthålla vårt regionala såväl som kommunala uppdrag, och vi arbetar för att stärka Gotlands civila beredskap. Vi samarbetar med övriga partier för att nå bred politisk enighet kring dessa frågor – både lokalt och nationellt – och vi arbetar fortsatt mot att hitta hållbara lösningar för Gotlands framtid.

Vi ser fortsatt tre möjliga vägar för att säkra Gotlands framtida välfärd:

1. **Införande av ett ö-tillägg**, som kompenserar för de extra kostnaderna som Gotlands geografiska läge medför. Detta tillägg ska möjliggöra att vi kan upprätthålla såväl kommunala som regionala åtaganden och samtidigt stärka den civila beredskapen. Ett sådant tillägg måste vara indexerat och följa den nationella kostnadsutvecklingen.
2. **Organisatoriskt samarbete med annan sjukvårdsregion**, där Gotland integreras med en region med större befolkningsunderlag som kan dela det ekonomiska ansvaret för hälso- och sjukvården.
3. **Statligt övertagande av Gotlands sjukvård**, för att säkerställa en god och jämlik vård där staten tar ansvar för att finansiera vårdens unika kostnader på Gotland.

Därför ger vi nu följande uppdrag:

- Uppdrag ges till regiondirektören att ta fram ett förslag på hemställan till regeringen angående den gotländska sjukvården. Skrivelsen bör innehålla en redovisning av den ekonomiska situationen och svårigheterna att finansiera likvärdig vård och de strukturella utmaningarna som kommer av Gotlands ö-läge. Hemställan ska lyfta behovet av lösningar på kort och lång sikt.
- Regiondirektören får i uppdrag att presentera analyser och underlag för eventuell uppdelning och framtida vägval för ekonomi och organisation samt ta fram juridisk utredning för uppdelning av region och kommun.

## **BUDGET 2025**

Region Gotland har över tid gjort goda resultat. Vid flera tillfällen har vi avsatt medel till vår resultatutjämningsreserv. Det har gjort att vi klarat de två mycket tuffa åren 2023 och 2024. Inför 2025 är budgetläget fortsatt utmanande och det långsiktiga arbetet för förändrade förutsättningar måste fortsätta, samtidigt måste vi ta ansvar för helheten tills andra lösningar finns.

Gotlänningar har rätt till god och jämlik vård utan att skolan, äldreomsorgen eller våra medarbetare blir lidande. Vi väljer att satsa på våra barn, unga och äldre och på att fortsatt vara en bra kommun. För Gotlands framtid.

Vi fokuserar på förebyggande och hälsofrämjande arbete, både för våra barn och unga och våra äldre. Detta innefattar både goda möjligheter till en rik fritid och sociala insatser såväl som en likvärdig skola.

Vår budget värnar välfärden och våra medarbetare. Medarbetarna är vår viktigaste resurs och spelar avgörande betydelse för barn, unga och äldre varje dag. Vi ger därför full lönekostnadskompensation på totalt 140 miljoner kronor, höjer friskvårdsbidraget per medarbetare till 3000 kronor per år och går vidare med införandet av förmånscyklar.

Vår budget tar ett helhetsansvar. Socialdemokraterna och Moderaterna fattar därför beslut om en budget med ett beräknat positivt resultat om 87 miljoner kronor.

### **Budgetbeslut från juni**

Vid vårens budgetberedning tog vi tillsammans, i bred politisk enighet, ansvar inför 2025 och gav förvaltningarna tydliga planeringsförutsättningar i form av resursfördelning till skola, vård och omsorg, full personalkostnadskompensation, samt täckning för interna priser och externa avtal. Detta innebär totala tillskott på drygt 323 miljoner kronor.

I resursfördelningsmodellen ser vi för första gången på mycket länge hur färre barn ger en negativ utveckling av resurstilldelningen för barn- och utbildningsnämnden. Det minskande antalet barn kommer att kräva en successiv anpassning av skolororganisationen.

Redan tilldelade tillskott vid vårens budgetberedning:

<b>Personalkostnadskompensation</b>	
Generell personalkostnadskompensation 3,35 %	140,0
<b>Summa personalkostnadskompensation</b>	<b>140,0</b>
<b>Resursfördelningsmodeller</b>	
Resursfördelningsmodell BUN	-9,8
Resursfördelningsmodell GVN	11,8
Resursfördelningsmodell SON	27,2
Resursfördelningsmodell HSN	54,0
<b>Summa resursfördelningsmodell</b>	<b>83,2</b>
<b>Externa avtal och interna prishöjningar</b>	
Externa avtal	59,7
Interna priser regionstyrelseförvaltningen	9,5
Interna priser teknikförvaltningen	7,0
Förändring internhyra	23,4
<b>Summa externa avtal och interna priser</b>	<b>99,6</b>
<b>SUMMA TILLSKOTT</b>	<b>323,2</b>

## **Medarbetarna är vår viktigaste resurs**

Välfärden är aldrig bättre än dess medarbetare och Region Gotlands medarbetare är vår viktigaste resurs. Den som arbetar i Region Gotland ska trivas och må bra och ha en god arbetsmiljö och arbetssituation som bidrar till arbetstillfredsställelse och ger förutsättningar för ett långt, friskt och hållbart arbetsliv. Ett viktigt mål är att minska beroendet av hyrpersonal. Då behöver Region Gotland stärkas som arbetsgivare så att fler väljer att jobba hos oss. Här vill vi ta flera steg för att uppnå det.

När konkurrensen om arbetskraft hårdnar behöver vi säkerställa att vi har resurser för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Region Gotland ska ha goda förutsättningar för en långsiktig och hållbar löneutveckling. Socialdemokraterna och Moderaterna väljer därför att ge full ersättning för lönekostnadskompensation på totalt 140 miljoner kronor.

Dessutom höjer vi friskvårdsbidraget per medarbetare till 3000 kronor per år, för att ytterligare stärka erbjudandet till våra medarbetare och förutsättningarna för ett gott arbetsliv. Dessutom går vi vidare med införandet av förmånscyklar för regionens personal, vilket gynnar både det hälsofrämjande arbetet och miljön.

Samtidigt behöver vi fortsätta att utveckla vårt arbete kring bemanning och att bli mer effektiva i att nyttja vår personals kompetens rätt.

- Vi ger full personalkostnadskompensation till nämnderna om 3,35%, totalt 140 miljoner.
- Friskvårdsbidraget höjs till 3000 kronor per medarbetare och år. Satsningen sker inom ram och räknas över tid hem i och med minskade sjuktal.
- Vi går vidare med införandet av förmånscyklar för regionens personal.
- Regiondirektören får i uppdrag att utveckla arbetet med samordning kring bemanningsfrågor för en mer ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet.
- Regionstyrelsen tilldelas 1,5 miljoner kronor för arbetet.

## **Fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser**

Ett tydligt mål i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 är att ”*Gotland är ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla*” och en politisk prioritering under mandatperioden är att ”*Region Gotland ska prioritera ett hälsofrämjande arbete och utveckla förebyggande insatser*”. Dessa mål ska genomsyra alla Region Gotlands verksamheter.

Sverige och Gotland har en åldrande befolkning och stora utmaningar i folkhälsan. Mer behöver göras för att etablera sunda vanor och en mer rörelserik vardag. Detta är i synnerhet viktigt för att vård och omsorg ska klara av att möta de demografiska behoven framåt där allt fler äldre ska tas om hand av allt färre som finns i arbetsför ålder.

Lyckas vi med detta höjer vi människors livskvalitet samtidigt som vi minskar behovet av sjukvård. Mycket görs redan och märks exempelvis i satsningar inom fritidsområdet och på idrottsanläggningar, i stadsplanering, satsningar på kulturen, utveckling av lekplatser, inrättande av Friluftsråd och arbete med vandringsleder och utegym. Allt för att gotlänningar ska ha goda möjligheter till en rik fritid.

Gotland är tryggast i Sverige och för att fortsätta vara det behöver vi också öka våra sociala förebyggande insatser. I juni 2025 träder även en ny socialtjänstlag in som också fokuserar mer på förebyggande insatser. Vi behöver förbereda våra verksamheter och utveckla våra insatser och skjuter till mer resurser för det.

## **Det börjar med barnen**

Att alla barn klarar skolan är den bästa vaccinationen mot ohälsa. Om inte våra barn får rätt förutsättningar i skolan ökar såväl den psykiska som den fysiska ohälsan och därtill riskerar den att cementeras under lång tid. Därför väljer vi att prioritera en likvärdig skola för våra barn och unga.

Under 2024 har nya Alléskolan och en ny förskolebyggnad i Väskinde färdigställts. Medel har tidigare avsatts för delårshyra, nu avsätter vi ytterligare 3,9 miljoner kronor för att täcka hyreskostnaderna för hela året, så att inte den kostnaden riskerar att drabba barn, elever eller personal.

Vi ökar också anslagen till anpassad skola med 4,9 miljoner kronor. Det gör vi för att alla barn på Gotland ska få en bra skolgång där de kan nå så långt som möjligt. Ojämligheten är idag för stor mellan olika grupper och genom att satsa mer resurser på den anpassade skolan jämnar vi ut möjligheterna. Vi måste bättre möta alla barns behov.

Ojämligheten riskerar också att öka i de mindre skolorna utanför Visby som en följd av sämre ekonomiska förutsättningar. Vi tillskjuter därför 5,7 miljoner kronor för att stärka de mindre skolenheterna och därmed även förutsättningarna för en likvärdig skola över hela Gotland.

- Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tilldelas 3,9 miljoner kronor för hyreskostnader för nya Alléskolan och ny förskolebyggnad i Väskinde.
- Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tilldelas 4,9 miljoner kronor i förstärkning till anpassad skola.
- Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tilldelas 5,7 miljoner kronor i strukturbidrag till mindre skolor utanför Visby.

### **Fritidsbanken permanentas**

Idrottsrörelsen spelar en avgörande roll för många unga för att få en gemenskap, vänner och förebilder. Ibland är trösklarna för höga för att kunna vara delaktig. Därför finns Fritidsbanken. Över åren har utlånen av utrustning ökat och Fritidsbanken har blivit en viktig motor i att få fler att idrotta och att kunna ägna sig åt friluftsliv.



Nu permanentar vi Fritidsbanken och växlar upp verksamheten med ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) så att fritidsbanken kan bidra till ännu mer rörelse, föreningsliv och friluftsliv över hela Gotland. Det bygger både individen och samhället starkt.

- Regionstyrelsen tilldelas 1,5 miljoner kronor för att permanenta Fritidsbanken.
- Regiondirektören får i uppdrag att fram ett IOP-avtal med Fritidsbanken med målet att sänka trösklar så fler får möjlighet att delta samt att samverka med andra uppmuntras.

## **Fenix ungekulturhus**

Ett av de viktigaste uppdragen för kulturen på Gotland, med stöd i Region Gotlands kulturplan och i arbetet med att efterleva de nationella kulturpolitiska målen, är att säkerställa kultur för den prioriterade målgruppen barn och unga. Idag är unga och unga vuxna den målgrupp som står längst bort från det kulturutbud som erbjuds på Gotland.

Vi ser stora möjligheter att stärka vårt fokus på kultur för barn, unga och unga vuxna samt ungekulturhuset Fenix kulturprofil med en organisationstillhörighet närmare kultur- och föreningslivet, kulturutvecklarna, institutionerna och de stödmöjligheter och nätverk som finns inom regionstyrelseförvaltningen.

- Ansvaret för Fenix ungekulturhus flyttas över från utbildnings- och arbetslivsförvaltningen till regionstyrelsen från och med 1 juli 2025.
- Avsatta budgetmedel på 2,5 miljoner kronor ombudgeteras från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden till regionstyrelsen.

## **Ungdomssatsningar**

De politiska prioriteringarna för mandatperioden omfattar också förebyggande insatser för att motverka att barn och unga dras in i kriminalitet och att skapa meningsfulla aktiviteter på fritiden. För att bättre möta gotländska ungdomar där de befinner sig avsätter vi resurser

framåt för att etablera mer närvarande verksamhet. Exempelvis saknar Norra Visby idag verksamheter för unga.

Att se till att Gotland inte drabbas av gängkriminalitet i form av skjutningar och sprängningar är en högt prioriterad fråga. Det finns ett stort engagemang inte bara från Region Gotlands verksamheter utan även från civilsamhället och andra. Detta engagemang behöver samlas i strukturerad samverkan där allas bidrag är viktiga. Regiondirektören får därför i uppdrag att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som led i det brottsförebyggande arbetet.

- Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tilldelas 2,5 miljoner kronor för att starta en ungdomsgård i norra Visby.
- Regiondirektören får i uppdrag att i samverkan med olika aktörer utveckla arbetet kring barn och unga som ett led i brottsförebyggande arbete.

## **Sociala insatsgrupper**

Utöver allmänt riktade insatser krävs också mer av prioriterade och riktade insatser mot ungdomar med normbrytande beteende som är eller riskerar att bli kriminellt aktiva. Socialnämnden har gett ett särskilt uppdrag till förvaltningen att ta fram en modell för hur vi i samverkan kan arbeta med barn och ungdomar som begår eller riskerar att begå brott.

Efter omvärldsspaning och anpassning till våra förutsättningar är förslaget införande av Sociala insatsgrupper (SIG) vars uppgift är att punktmarkera ungdomar på glid och ge täta och nära insatser för att bryta utvecklingen. Gotland ska vara en trygg plats för alla och för att vända samhällsutvecklingen innan den riskerar att drabbar oss också så behöver vi fler verktyg. SIG är ett av dem.

- Socialförvaltningen tilldelas 2 miljoner kronor för inrättande av sociala insatsgrupper.

## **Mobila familjecentraler**

För att ytterligare stärka det förebyggande arbetet har vi under det gångna året utvecklat en mobil form av familjecentral. En samverkansstruktur för samordning, prioritering och beslut inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, socialförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bedriver ett gränsöverskridande arbete för att åstadkomma ett familjecentrerat arbetssätt.

Utvecklingsarbetet med öppna förskolan i Slite för att komma närmare invånarna är ett intressant exempel på ett mobilt familjecentrerat arbetssätt i samverkan. Vi vill ge förutsättningar för att ta arbetet vidare och sprida det till fler orter på Gotland.

- Regiondirektören får i uppdrag att stärka arbetet med mobil familjecentrerad verksamhet och utveckla det för fler platser på landsbygden.
- 1,5 miljoner kronor tillförs samordningsstrukturen som leds av regionstyrelseförvaltningen för fördelning så att berörda förvaltningar kan bidra.

## **Kultur och hälsa**

Den senaste folkhälsoundersökningen visar att den psykiska ohälsan ökar på Gotland. En fjärdedel av den gotländska befolkningen har ett lågt socialt deltagande. Inom vården ser vi att det finns en grupp människor som söker vård för att de inte mår bra, men som kanske inte har medicinska behov.

Kulturenheten och programmet Hälsa genom hela livet har sedan 2022 ett samarbete för att nå grupper i samhället som befinner sig i riskzonen för psykisk ohälsa, med särskilt fokus på unga och ensamma äldre. En av slutsatserna är att det behövs nya samarbeten för att nå de här målgrupperna. Samarbeten har även inletts med kulturinstitutioner, studieförbund, vårdcentralen i Hemse, elevhälsan och Första linjen.

Vi vill därför se en kontinuerlig verksamhet av hälsofrämjande kulturinsatser via primärvård och primärvårdsnära verksamheter och fortsatt följa effekterna av insatsen framåt.

- Regionstyrelsen tilldelas 0,7 miljoner kronor för att utveckla kontinuerlig verksamhet av hälsofrämjande kulturinsatser.

## **Mäns våld mot kvinnor**

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är ett omfattande jämställdhets- och samhällsproblem. För att bryta utvecklingen krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete som involverar stora delar av samhället.

För de som drabbas av våld krävs akuta insatser i form av skyddat boende. Vi tillför resurser för att bättre kunna möta behoven hos de som behöver akut hjälp, vilket ger bättre förutsättningar för fler att kunna lämna en destruktiv relation.

- Socialförvaltningen tilldelas 2 miljoner kronor för utveckling av insatsen skyddat boende.

## **LSS-verksamheten stärks**

LSS (lagen om stöd och service) är en rättighetslagstiftning. Den som har behovet ska få det. I dagsläget är LSS-verksamheten inte i balans, vilket beror på fler personer med större behov. Verksamheten är mycket effektiv i jämförelse med riket, varför vi bedömer att det blir svårt att sänka kostnaderna.

Hittills har underskottet hanterats inom socialnämndens område, men framåt blir det svårt utan att riskera övrig verksamhet. Det strukturella underskottet beräknas idag till 65 miljoner kronor. Vi väljer att skjuta till 40 miljoner kronor till LSS-verksamheten, vilket är ett historiskt högt tillskott. Med det vill vi säkra att verksamhetens kvalitet inte sänks, samtidigt som vi vill säkra att resurser inte tas från andra viktiga verksamheter inom socialnämndens område, så som förebyggande insatser eller äldreomsorgen.

- Socialförvaltningen tilldelas 40 miljoner kronor för LSS-verksamheten.

## **Fortsatt samarbete med Röda Korset**

Gotland har ett starkt civilsamhälle. Det vill vi värna och utveckla. Civilsamhället är ett omistligt kitt i en av samhällets viktigaste tillgångar; tilliten. Region Gotland har ett gott upparbetat samarbete med Röda Korset Gotland, i form av ett sedan tidigare gemensamt idéburet offentligt partnerskap (IOP), bland annat för att stödja personer på Gotland som befinner sig i uppehållstillståndsrelaterade processer eller där avvisanden inte kunnat verkställas.

Röda Korset är både en stark social aktör över hela Gotland men också en av våra viktigaste organisationer för att bygga ett starkt samhälle med motståndskraft mot kriser. För att skapa ännu bättre förutsättningar för Röda Korset att fortsatt ta det viktiga samhällsansvar man redan gör, vill vi i samband med att nuvarande IOP-avtal löper ut i december 2024 vidareutveckla vårt partnerskap.

- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag för tecknande av ett nytt IOP-avtal med Röda Korset Gotland för perioden 2025-2028.
- Regionstyrelseförvaltningen tilldelas 1,3 miljoner kronor under 4 år.

## **Klimat och miljö**

Inom EU pågår ett arbete med att skärpa gränsvärdena för luftkvalitet, eftersom även lägre halter av luftföroreningar kan påverka hälsan negativt. En kommande förändring av gränsvärdena till en lägre nivå är sannolikt aktuell, vilket skärper behovet av åtgärder.

Region Gotland behöver säkerställa att tillräckliga satsningar görs för att klara kraven enligt miljökvalitetsnormen. Mätningen av luftkvaliteten behöver därför utökas, bland annat med mätningar i fler av Gotlands tätorter, för att få bättre underlag för vidare åtgärder.

- Teknikförvaltningen tilldelas 1 miljon årligen för att stärka arbetet med att sänka halterna av PM10.

## **Beredskap, säkerhet och IT**

Det säkerhetspolitiska omvärldsläget kräver att Region Gotland stärker sin beredskap. Många goda insatser pågår redan men vi ser vidare att vi behöver fortsätta förstärka arbetet med IT-säkerhet.

- Regionstyrelsen tilldelas 7,8 miljoner kronor för att förstärka arbetet med IT-säkerhet.
- Regionövergripande implementering av Microsoft 365 hanteras inom ram och finansieras av samtliga nämnder via interna avtal.

## **Måltidsverksamheten**

Måltidsverksamheten i Region Gotland står inför stora utmaningar inom flertalet områden så som bemanning, ekonomi och produktionskapacitet, och är sedan en tid i behov av ett inriktningsbeslut för att kunna planera för en långsiktigt säker och hållbar produktion och leverans av måltider.

Ett större tillagningskök med förutsättningar för produktion av både varm och kyld mat ger flera positiva effekter när det gäller bland annat arbetsmiljö, bemanning, kvalitet, effektivitet, flexibilitet och beredskap. Det finns även många fördelar med ökad produktionsvolym och leveranser av kyld mat till hälso- och sjukvården och till äldreomsorgen där kyld mat efterfrågas i större utsträckning redan idag.

- Förstudiearbete påbörjas för nybyggnation av ett större tillagningskök med förutsättningar för produktion av varm och kyld mat. Arbetet ska utföras inom ram.

## **Försäljningar**

I en budget finns möjlighet att påverka både på utgifts- och på intäktssidan. På den senare ser vi att vi behöver öka trycket på arbetet med att utveckla och färdigställa mark för bostäder. Det gynnar både intäktssidan samtidigt som vi vet att behovet av bostäder är stort. Fler bostäder kräver fler färdiga detaljplaner möjliga att sälja för exploatering. Vi skjuter därför till 7,7 miljoner kronor för exploateringsarbetet.

- Regiondirektören får i uppdrag att öka hastigheten i arbetet med förädling och försäljning av mark.
- Mark- och exploateringsstrukturen som delas mellan samhällsbyggnads-, tekniska- och regionstyrelseförvaltningen tilldelas 7,7 miljoner kronor för exploateringsarbetet där 1,6 miljoner tillfaller tekniska nämnden och 6,1 miljoner miljö- och byggnämnden.

## **Effektiviseringar**

Nämnderna får kompensation i budget för prisökningar, löneökningar och demografi men för att regionens tillgängliga medel ska räcka måste nämnderna också effektivisera i sina verksamheter. I den tioåriga finansiella analys som har tagits fram för Region Gotland ser vi behov av effektiviseringar årligen för att klara en god ekonomisk hushållning över tid. Vi ser helst effektiviseringar som är långsiktiga och förutsägbara och ger uppdrag om både 2025 och kommande år där hemtagning av flera års effektivisering ofta blir bättre med framförhållning.

Åtgärder inom digitalisering, bemanning, inköp och bättre nyttjade lokaler ska gå före åtgärder som direkt påverkar verksamheterna. Uppdraget är i sig inte nytt och arbetet är därmed redan igångsatt. Ett sätt att få mer resurseffektiv, standardiserad och resilient verksamhet kan vara att öka samordning av stöd- och servicefunktioner.

- Regiondirektören får i uppdrag att mellan förvaltningar prioritera utifrån genomförbarhet och kostnadseffektivitet samt fördela, planera och genomföra 1% effektivisering inom

digitalisering, bemanning, inköp och lokaler 2025 och återkomma med förslag på plan samt konsekvenser av 1% effektivisering per år även 2026 och 2027.

- Regiondirektören får i uppdrag att se över hur samordning av stöd- och servicefunktioner som exempelvis HR, kommunikation och IT skulle kunna bidra till en mer resurseffektiv, standardiserad och resilient verksamhet.

## **Investeringar**

Gotland ska vara en bra plats att bo, leva, studera och verka på. Även i planering och prioriteringar av investeringar utgår vi från den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040 och från våra politiska prioriteringar. Ett hållbart växande Gotland kräver att vi investerar i inför framtiden. Barn och unga ska ges möjligheter till ett rörelserikt liv och vi vill ge Gotlands föreningsliv goda förutsättningar att växa och utvecklas. Då krävs det att vi satsar på ändamålsenliga anläggningar och är öppna för nya lösningar för att åstadkomma detta. Vi måste fortsätta vara en väl fungerande kommun med utvecklingskraft för våra invånare.

Även investeringarna går i linje med att prioritera förebyggande och hälsofrämjande insatser, framför allt för våra barn, unga och äldre. Vi ser i detta även en koppling till vår hittills lyckade strävan att i möjligaste mån hålla Gotland fritt från gängbrottslighet.

## **Nya Solbergabadet**

Arbetet med ett nytt badhus i Visby fortgår. Bygglovets laga kraft och projektet har därmed gått in i den tredje fasen som är detaljprojektering och produktion. Under oktober månad kommer byggområdet att stängas in och byggandet att påbörjas. Vi kan alla se fram emot ett nytt badhus 2027.

## **Ny ridanläggning på Rävhagen**

Runt om i landet bygger allt fler kommuner anläggningar för ridsport. På Gotland har vi än så länge ingen kommunal ridanläggning. Detta är ett första steg i att tillgodose behovet hos



ridsporten och planen är att Region Gotland ska äga anläggningen och att den kan bidra till hela ridsporten på Gotland.

En investering i en anläggning för ridsporten på Rävheten bidrar också till en mer jämställd fördelning av regionägda idrottsanläggningar. Anläggningen planeras att påbörjas under 2026 och hoppas kunna färdigställas 2027.

## **Två nya idrottshallar**

Investeringsmedel har sedan tidigare redan avsatts under 2024 för en ny idrottshall i Roma, som planeras stå klar under 2026. Vi planerar också för en ny idrottshall i Visby, främst för Solbergaskolan, med förhoppning kring början under 2026. Idrottshallarna placeras nära skolor men kommer att kunna nyttjas av föreningslivet på kvällar och helger. Detta täcker behov både för skolorna och för föreningslivet då trycket på idrottsytor inomhus är stort.

## **Slite ishall**

För att säkerställa en långsiktig lösning för ishallen i Slite krävs att Region Gotland gör en upphandling av istider. Tider kommer att fördelas till föreningar, skola och allmänhet utifrån behov. Samordning hjälper till att avlasta ishallen i Visby.

## **Visby ishall**

Region Gotland kommer snart att stå inför valet att ha eller inte ha en ishall i Visby. Den nuvarande ishallen är till åren kommen och kan eventuellt lappas och lagas på i några år ytterligare men sedan är det stopp. En rad incidenter har de senaste åren visat på brister i byggnaden.

Behovet av en ny ishall är sedan länge konstaterat. Redan under den förra mandatperioden genomförde Region Gotland ett förstudiearbete som visade på behov, omfattning och beräknad kostnad. Om Region Gotland skulle bygga den nya ishallen beräknas kostnaden idag till över 300 miljoner kronor.

Utifrån den förstudie som Region Gotland har tagit fram så har Visby Roma Hockey arbetat vidare för att kunna bygga samma ishall 50 miljoner kronor billigare mot ett lån på 258 miljoner kronor. Visby Roma kan tack vare ett stort engagemang från sina partners och sponsorer och ideella krafter reducera kostnader för projektledning och byggande.

Vi skulle kunna välja att skjuta på beslutet om en ny ishall ytterligare något år men snart är det inte möjligt längre då den nuvarande byggnaden inte bedöms ha många år kvar. Likt beslutet om till exempel ett nytt Solbergabad så kommer det aldrig att vara ett enkelt beslut. För stora investeringsbeslut som dessa finns det aldrig ett helt rätt läge eller helt rätt tid. Det kommer alltid att behöva vägas mot andra viktiga investeringar och verksamheter men det kommer heller inte att bli billigare med tiden.

Nu finns en chans att tillsammans med en engagerad förening möjliggöra en ny ishall för en lägre investeringskostnad än om Region Gotland bygger själv. En ny ishall kommer att innebära ökade driftkostnader när hallen är färdig, oavsett vem som bygger. Ger vi föreningen möjlighet att bygga så kommer dessa vara lägre än om vi bygger själva. Några driftskonsekvenser kommer inte föreligga 2025 utan kommer när ishallen är färdig.

För att lånet ska ske på marknadsmässiga villkor så läggs ett påslag på räntan med 0,6 procent eller ungefär 1,5 miljoner kronor per år. Räntepåslaget kan sedan återanvändas till driftsstödet.

- Regionstyrelsen beslutar om direktmarkanvisning till Visby Roma Hockey inom fastigheterna Visby Visborg 1:9 och Visby Visborg 1:23, som är detaljplanelagda och belägna inom idrotts- och rekreatiomsområdet i Visborg.
- Regiondirektören får i uppdrag att utreda, sammanställa och till regionstyrelsen lägga fram förslag på placering av ny ishall inom aktuellt område på Visborg.
- Lånefinansiering från Region Gotland till Visby Romas HK beviljas för uppförande av ishall på sammanlagt 258 miljoner kronor.

- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med driftskonsekvenser inför budgetberedningen 2025.

## **Ny förskolebyggnad i Sanda**

Under en längre tid har tillfälliga lösningar på lokalfrågor varit vanligt förekommande runt om på Gotland. I Sanda är delar av förskoleverksamheten inhyst i en lokal vars tillfälliga bygglov är på väg att löpa ut. Verksamheten är dessutom uppdelad mellan olika lokaler. Ett förstudiearbete är därför påbörjat för att kunna ge förskoleverksamheten i Sanda nya ändamålsenliga lokaler. Byggandet av en ny förskolebyggnad i Sanda planeras att påbörjas under 2025.

## **Nytt äldreboende i Klintehamn**

Med anledning av en åldrande befolkning där allt fler lever längre behöver vi fler äldreboenden på Gotland. Det nya äldreboendet i Klintehamn beräknas vara klart för inflyttning i början av 2026. Boendet kommer att ha 60 platser. Förutom egna lägenheter finns tillgång till gemensamma utrymmen och personal dygnet runt.

## **Vatten och avlopp**

Våra största investeringar över tid är investeringar i vatten och avlopp. Detta är avgörande för ett hållbart växande Gotland. Vi investerar över tid mellan 150 och 200 miljoner kronor om året. Åren 2025-2026 beräknas VA-investeringarna till 400 miljoner kronor.

## **Uppdrag investeringar**

Den tioåriga finansiella analys som tagits fram för Region Gotland visade vidare att vi behöver ett årligt positivt resultat kring två procent för att klara av investeringsbehovet framåt. Tillsammans med detta behövs som tidigare nämnts årliga effektiviseringar i verksamheterna. I ljuset av de två senaste årens kraftiga kostnadsutveckling och fortsatta utmaningar inför 2025 samt att hälso- och sjukvårdens långsiktiga finansiering ännu inte är löst ser vi därför ett behov av tydligare prioriteringar av investeringar.

- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med förslag på prioriteringar och/eller omprioriteringar av investeringar med ett maxtak om 500-600 miljoner kronor per år 2025, 2026 och 2027 samt konsekvenser av det.
- I arbetet ska lokaler där vi har egen verksamhet och investeringar som gynnar barn och unga ges företräde.

<b>Driftbudget 2025, ramtillskott (mnr)</b>		
	<b>Avser</b>	<b>Belopp, mnr</b>
	<b>Personalkostnadskompensation</b>	
	Generell personalkostnadskompensation 3,35 %	140,0
	<b>Summa personalkostnadskompensation</b>	<b>140,0</b>
	<b>Resursfördelningsmodeller</b>	
	Resursfördelningsmodell BUN	-9,8
	Resursfördelningsmodell GVN	11,8
	Resursfördelningsmodell SON	27,2
	Resursfördelningsmodell HSN	54,0
	<b>Summa resursfördelningsmodell</b>	<b>83,2</b>
	<b>Externa avtal och interna prishöjningar</b>	
	Externa avtal	59,7
	Interna priser regionstyrelseförvaltningen	9,5
	Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelning)	7,0
	Förändring internhyra	23,4
	<b>Summa externa avtal och interna priser</b>	<b>99,6</b>
	<b>Riktade tillskott</b>	
	<b>Nämnd</b>	
RS/HR	Samordning och utveckling bemanningsfrågor	1,5
RS	Ökad säkerhetsatsning IT	7,8
RS	IOP Röda Korset Gotland	1,3
RS	Kultur och hälsa	0,7
RS Samordning	Mobila familjecentraler landsbygden	1,5
RS	IOP och permanentande av Fritidsbanken	1,5
TN	Luftkvalitet PM10	1,0
MBN/TN	Exploateringsprojekt	7,7
BUN	Nya Alléskolan och Väskinde förskola, drift	3,9
BUN	Anpassad skola, förstärkning	4,9
BUN	Ökade resurser små skolor	5,7
GVN	Ungdomssatsning i samverkan	2,5
SON	Skyddat boende	2,0
SON	Social insatsgrupp	2,0
SON	LSS	40,0
	1% effektivisering	-70,0
	Reavinster	-20,0
	<b>Summa ramtillskott</b>	<b>-6,0</b>
	Resultat före beredning enl. skatteprognos oktober	59
	Avsatt för ramtillskott i resultatplanen	22
	<b>Budgeterat resultat 2025</b> 21	<b>87</b>